

Број: 03-02-1473-1/2025
Сарајево, 24.12.2025. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, предсједавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са чланом 172. став (1) Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и чланом 164. став (1) Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), ради разматрања и усвајања по скраћеном поступку, достављам Вам **ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 63. сједници, одржаној 23.12.2025. године.

Приједлог закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине у принтаној и електронској форми (ЦД).

С поштовањем,

Прилог:

- Приједлог закона на српском језику (ЦД)
- Одредбе Закона које се мијењају и допуњују
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 13/18, 90/21, 19/22, 47/24 и 19/25)

**Цо: Федерално министарство рада и социјалне политике
госп. Аднан Делић, министар**

Co: pred-et

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА**

ПРИЈЕДЛОГ

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ
ОСИГУРАЊУ**

Сарајево, децембар 2025. године

**ПРИЈЕДЛОГ ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА
О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ ПО СКРАЋЕНОМ
ПОСТУПКУ**

Чланом 172. Пословника Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 26/20 и 13/24) и чланом 164. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), прописано је да када није у питању сложен и обиман закон, подносилац приједлога закона може умјесто нацрта поднијети приједлог закона и предложити да се приједлог закона претреса по скраћеном поступку без нацрта закона.

Истичемо да је на 23. редовној сједници Представничког дома Парламента Федерације БиХ, одржаној 23.07.2025. године, разматрана Информација о стању у пензијском систему Федерације БиХ са приједлозима унапређења стања, те Информација Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање. Том приликом од Владе Федерације БиХ, односно ресорног министарства је затражено да у року од 30 дана, између осталог, сачини измјене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању у дијелу који се односи на формулу за усклађивање пензија у Федерацији БиХ на начин да се уведе просјечна плата као главни индикатор за усклађивање пензија у Федерацији БиХ, умјесто досадашњег бруто домаћег производа, да се остваривање најнижег износа пензије диференцира и веже за остварени пензијски стаж, те друге измјене које имају за циљ стабилизацију и унапређење пензијског система у Федерацији БиХ.

С тим у вези, у задатом року сачињен је Закон о измјенама и допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који садржи практично само двије кључне измјене које је тражио Представнички дом Парламента Федерације БиХ, прописан у чл. 4., 5. и 6., а којима је уређено питање усклађивања пензија, извршено диференцирање најнижег износа пензије, те укинута могућност ванредног усклађивања пензија. Остале измјене су нужна/техничка посљедица мијењања чланова 79. и 81 Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Имајући у виду наведено, предлажемо разматрање Закона о измјенама и допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању по скраћеном поступку.

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ
ОСИГУРАЊУ

Члан 1.

У Закону о пензијском и инвалидском осигурању („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 13/18, 90/21, 19/22, 47/24 и 19/25), у члану 67., став (4) мијења се и гласи:

„(4) Основ за новчану накнаду за физичку онеспособљеност је најнижи износ пензије исплаћен у децембру 2024. године у Федерацији, усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. овог закона.“

Члан 2.

У члану 74. став (1) ријечи: „најниже пензије у Федерацији из претходне године, одређене у складу са овим законом.“, замјењују се рјечима: „најниже пензије исплаћене у децембру 2024. године у Федерацији, усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. овог закона.“

Члан 3.

У члану 78. став (1) ријечи: „усклађује се 15. априла сваке године, почев од 01.01.2019. године“, замјењују се рјечима: „усклађује се 1. јануара сваке године, почев од 01.01.2026. године“.

Члан 4.

Члан 79. мијења се и гласи:

„Члан 79.
(Усклађивање пензија)

- (1) Носилац осигурања почев од 01.01.2026. године, по службеној дужности без доношења рјешења, а на основу званичних статистичких података Федералног завода за статистику усклађује пензије два пута годишње и то: 1. јануара и 1. јула сваке календарске године, са стопом раста односно смањења индекса потрошачких цијена и бруто плаћа у Федерацији у претходном полугодишту у односу на полугодиште које му претходи и то:
- по стопи која представља збир 60% стопе раста, односно смањења индекса потрошачких цијена и 40% стопе раста, односно смањења бруто плаће ако је стопа промјене индекса потрошачких цијена већа од стопе промјене бруто плаће, или једнака тој стопи;
 - по стопи која представља збир 40% стопе раста, односно смањења индекса потрошачких цијена и 60% стопе раста, односно смањења

брutto плаће ако је стопа промјене индекса потрошачких цијена мања од стопе промјене бруто плаће.

- (2) За израчун учешћа стопе промјене потрошачких цијена у зброју стопа из става (1) овога члана узимају се апсолутни бројеви тих стопа.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, ако би стопа који представља збир стопе раста, односно смањена индекса потрошачких цијена и стопе раста, односно смањења бруто плаћа из става (1) овог члана довела до негативног усклађивања, пензије се не усклађују.
- (4) Изузетно од става (1) овог члана, носилац осигурања усклађује пензије 01. јануара 2026. године, на начин и по стопама прописаним у ставу (1) овог члана, остварених у претходној години у односу на годину која јој претходи. Свако наредно усклађивање пензија почев од 01. јула 2026. године и даље, врши се у складу са одредбом члана 79. овог закона.
- (5) У случају да у моменту доношења одлуке о усклађивању пензија нису познати званични статистички подаци, носилац осигурања ће донијети одлуку о аконтативном усклађивању пензија.
- (6) Пензије остварене у години у којој се врши усклађивање, се не усклађују за ту годину.“

Члан 5.

Члан 80. брише се.

Члан 6.

Члан 81. мијења се и гласи:

„Члан 81.

(Најнижа, зајамчена и највиша пензија)

- (1) Кориснику коме је старосна пензија одређена у мањем износу од најнижег износа пензије утврђеног овим чланом исплаћује се најнижа пензија.
- (2) Најнижа старосна пензија зависи од дужине пензијског стажа и одређује се у проценту од просјечне пензије исплаћене за децембар претходне године, усклађене у години остваривања права:
 - а) за мање од 20 година пензијског стажа не може бити нижа од 60%,
 - б) за 20 година пензијског стажа и више, а мање од 25 година не може бити нижа од 65%,
 - с) за 25 година пензијског стажа и више, а мање од 30 година не може бити нижа од 70%,
 - д) за 30 година пензијског стажа и више, а мање од 35 година не може бити нижа од 75%,
 - е) за 35 година пензијског стажа и више, а мање од 40 година не може бити нижа од 85%,
 - ф) за 40 година пензијског стажа и више, не може бити нижа од 95%.
- (3) Зајамчена пензија припада осигуранику који је остварио право на пензију са 40 година стажа осигурања и више, а коме је пензија одређена у мањем износу од пензије утврђене по одредбама овог става. Зајамчена пензија представља износ просјечне самосталне пензије исплаћене за

децембар 2024. године, усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. став (1) овог закона.

- (4) Кориснику коме је породична односно инвалидска пензија одређена у мањем износу од најнижег износа пензије утврђеног овим чланом исплаћује се најнижа пензија, која не може бити нижа од 90% од просјечне пензије исплаћене за децембар претходне године, усклађене у години остваривања права, а према подацима носиоца осигурања, изузев корисника породичне пензије који право остварују иза корисника пензије из става (2) овог члана, којима се гарантује исплата најнижег износа пензије који је припадао умрлом кориснику.
- (5) Највиши износ пензије износи 5 (пет) најнижих пензија из децембра 2024. године усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. овог закона.“

Члан 7.

Члан 82. мијења се и гласи:

„Члан 82.

(Изузеци од најниже и зајамчене пензије и исплата разлике пензије)

- (1) Одредбе члана 81. овог закона не односе се на осигуранике који су остварили право на сразмјерни дио пензије по међународним уговорима и Споразумом о међусобним правима и обавезама у спровођењу пензијског и инвалидског осигурања („Службене новине Федерације БиХ“, број: 24/00), закљученог између носилаца осигурања у ентитетима Босне и Херцеговине, као ни на кориснике који немају пребивалиште на територији Босне и Херцеговине, уколико међународним уговором није другачије уређено.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, у случају да је збирни износ сразмјерних пензија остварених у складу са Споразумом из става (1) овог члана мањи од најнижег износа пензије из члана 81. овог закона, кориснику старосне пензије, који има признат пензијски стаж у трајању од најмање 12 мјесеци послје 30. 4. 1992. године у Федерацији и који има пребивалиште у Федерацији или Дистрикту Брчко Босне и Херцеговине, односно који има статус повратника у Републику Српску, припада и разлика од збирног износа сразмјерних пензија до износа најниже пензије из члана 81. овог закона.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, у случају да је збирни износ сразмјерних пензија остварених у складу са Споразумом из става (1) овог члана мањи од најнижег износа пензије из члана 81. овог закона, кориснику породичне, односно инвалидске пензије, који има признат пензијски стаж у трајању од најмање 12 мјесеци послје 30. 4. 1992. године у Федерацији и који има пребивалиште у Федерацији или Дистрикту Брчко Босне и Херцеговине, односно који има статус повратника у Републику Српску, припада и разлика од збирног износа сразмјерних пензија до износа најниже пензије из члана 81. овог закона.

- (4) Изузетно од ст. (2) и (3) овог члана корисницима права који су остварили право на сразмјерну пензију у складу са Споразумом из става (1) овог члана, а који имају остварен посебан стаж, не припада право на разлику пензије, осим ако се ради о посебном стажу из члана 36. овог закона.
- (5) Право на исплату разлике пензије до најнижег износа пензије из члана 81. ст. (2) и (3) овог закона, корисник сразмјерне пензије остварује од момента подношења захтјева за остваривање овог права.
(6) Поступак и потребну документацију за остваривање права на разлику до износа најниже пензије из ст. (2) и (3) овог члана уредит ће носилац осигурања својим актом.“.

Члан 8.

У члану 114. додаје се нови став (4) који гласи:

- “(4) Изузетно од члана 125. став (1) овог закона, носилац осигурања може искључиво за исплату пензија и других примања из пензијског осигурања корисницима у иностранству користити рачун у пословној банци у Босни и Херцеговини, отворен уз сагласност Федералног министарства финансија-Федералног министарства финансија.”.

Члан 9.

Члан 124. мијења се и гласи:

“Члан 124. (Финансирање права)

- (1) Средства за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и рад носиоца осигурања осигуравају се из буџета Федерације у складу са прописима који уређују буџетски систем и трезорско пословање.
- (2) Средства од уплаћених доприноса, средства уплаћена из Буџета Босне и Херцеговине, средства од издавања у закуп и продаје имовине носиоца осигурања, камате на новчана средства и средства уплаћена за услуге стручних служби носиоца осигурања, камате на новчана средства и средства уплаћена за услуге стручних служби носиоца осигурања уплаћују се у буџет Федерације на депозитни рачун, као приход буџета.”.

Члан 10.

Члан 125. мијења се и гласи:

“Члан 125. (Кориштење средстава)

- (1) Средства из члана 124. овог закона користе се за:
 - а) исплату пензија;
 - б) трошкове за рад органа и стручне службе носиоца осигурања;
 - ц) трошкове медицинског вјештачења;
 - д) набавку опреме за рад стручне службе носиоца осигурања;

- е) изградњу, куповину и одржавање пословних објеката носиоца осигурања;
- ф) остале трошкове у складу са законом.
- (2) Средства из члана 124. овог закона могу се користити и за помоћ у рехабилитацији односно бањском лијечењу болесних и најугроженијих пензионера, те у складу са финансијским могућностима за финансирање и рад удружења пензионера на нивоу Федерације.”.

Члан 11.

У члану 130. став (3) мијења се и гласи:

- “(3) Средства за финансирање расхода из члана 125. овог закона утврђују се финансијским захтјевом и финансијским планом носиоца осигурања који чини саставни дио буџета Федерације, на раздјелу и глави носиоца осигурања у оквиру буџета Федерације.”.

Ст. (4) и (5) бришу се.

Члан 12.

У члану 147. став (1) мијења се и гласи:

- „(1) У случају смрти корисника пензије коме је пензија исплаћивана у Федерацији или Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, физичкој особи која измири трошкове сахране припада накнада погребних трошкова у висини просјечне пензије исплаћене у мјесецу прије смрти корисника пензије.“.

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објаве у „Службеним новинама Федерације БиХ“, а примјењиват ће се од 01.01.2026 године.“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O PENZIJSKOM I ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог Закона налази се у одредбама члана III.2.е), III.3.(3) и члана III.4.ј) Устава Федерације, према којима су федерална власт и кантони надлежни за област социјалне политике. Федерална власт има право утврђивати политику и доносити законе који се тичу ове надлежности, а кантони су посебно надлежни за провођење социјалне политике и успоставу служби социјалне заштите.

Према одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације, Парламент Федерације надлежан је за доношење закона о вршењу функција федералне власти.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Основни разлог за доношење Закона о измјенама Закона о пензијском и инвалидском осигурању је захтјев представника пензионера за измјену формуле за усклађивање пензија из члана 79. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Наиме, постојећа формула је подразумијева усклађивање пензија по усклађивање у износу 50% БДП - 50% цијене (ЦПИ), што у би у наредним годинама значило скроман пораст пензија. Како би се омогућио значајнији пораст пензија пензионери су тражили усклађивање које прати проценат пораста плата у Федерацији БиХ у комбинацији са порастом цијена према формули 60% : 40% у корист параметра који је повољнији за пензионере. Надаље, у циљу финансијске стабилизације кровна удружења пензионера у Федерацији БиХ захтјевала су измјену члана 81. наведеног закона на начин да се уведе више нивоа најнижег износа пензије, који би зависио од дужине оствареног стажа.

Предметни захтјеви, између осталог су, упућени су Парламенту Федерације БиХ. Представнички дом, је дана 23.07.2025 године, разматрао Информацију о стању пензијског система у Федерацији БиХ са приједлогом за унапређење стања, након чега су донесена задужења да Влада Федерације БиХ, односно Федерално министарство рада и социјалне политике у року од 30 дана, припреми и у парламентарну процедуру упути измјене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању, којим би се уважили захтјеви пензионера, односно унаприједило стање у пензијском систему.

III ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1 и 2. прописана је измјена у члану 67., став (4) и члану 74 став (1) на начин да је као основ за новчану накнаду за физичку онеспособљеност и основ за израчун у случају издржаваног члана породице, прописан најнижи износ пензије исплаћен у децембру 2024 године у Федерацији, усклађене за сва

припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. овог закона.

Ова измјена је нужна последица, измјене члана 81. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је прописан чланом 6. овог Закона. Наиме, прије ових измјена постојао је само један износ „најниже пензије“, који је служио као основица за израчун накнаде за тјелесно оштетење. Увођењем више нивоа „најниже пензије“, израчун наведено основице би се закомпликовао, те би дошло до значајног умањења износа који се остварује у виду накнаде за тјелесно оштетење, односно компликација при процјени ко се сматра издржаваним чланом породице. Ради наведеног била је потребна корекција члана 67. став (4), на начин да се основица веже за фиксни и познати параметар тј. најнижу пензију која је исплаћена у децембру 2024 године у Федерацији, усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права. Како би наведена основица не би била фиксна прописано је да се иста усклађује у складу са чланом 79. овог закона.

Чланом 3. дошло је до својеврсног усклађивања/хармонизације норми Закона о пензијском и инвалидском осигурању на начин да се усклађивање вриједности опћег бода и прво усклађивање пензија врши у истом моменту од 1. јануара. У том смислу у члану 78. став (1) Закона о пензијском и инвалидском осигурању ријечи: „усклађује се 15. априла сваке године, почев од 01.01.2019. године“, замјењују се рјечима: „усклађује се 1. јануара сваке године, почев од 01.01.2026. године“.

Чланом 4. извршена је измјена члана 79. Закона, на начин да је у складу са тразењем пензионера, али и финансијским могућностима у формулу за усклађивање/повећање пензија убаћен тражени параметар „порастан плаће, и то на начин да Носилац осигурања почев од 01.01.2026. године, по службеној дужности без доношења рјешења, а на основу званичних статистичких података Федералног завода за статистику усклађује пензије два пута годишње и то: 1. јануара и 1. јула сваке календарске године, са стопом раста односно смањења индекса потрошачких цијена и бруто плаћа у Федерацији БиХ у претходном полугодишту у односу на полугодиште које му претходи и то:

- по стопи која представља збир 60% стопе раста, односно смањења индекса потрошачких цијена и 40% стопе раста, односно смањења бруто плаће ако је стопа промјене индекса потрошачких цијена већа од стопе промјене бруто плаће, или једнака тој стопи;
- по стопи која представља збир 40% стопе раста, односно смањења потрошачких цијена и 60% стопе раста, односно смањења бруто плаће ако је стопа промјене индекса потрошачких цијена мања од стопе промјене бруто плаће.

Такођер је на инсистирање представника пензионера додан нови став, који гарантује да уколико процент буде негативан, пензије се не усклађују. Овим је уграђен заштитни механизам који практично онемогућује смањење достигнутог нивоа пензија.

Надаље, предвиђен је изузетак који се односи само на прво усклађивање пензија у 2026. години, што је било нужно како би се осигурао адекватан прелаз са ранијег начина усклађивања на нови начин усклађивања.

Чланом 5. брисан је члан 80. Закона који уређивао/прописивао могућност ванредног повећања пензија. Анализа постојећег законског рјешења (постојање ванредног усклађивања) су показале да оваква могућност која се користила у претходном периоду дугорочно имала значајне негативне ефекте по стабилност пензијског система. Наиме, таква могућност се најчешће користила у периодима у којим опадају параметри развоја друштва (кризним периодима), што је апсолутно непримјерено, јер у ситацији када падају параметри/приходи значајно су повећавани расходи. Примјера ради, могућност ванредног повећања пензија доводи до слједећег: обзиром да је у 2025. години очекивана стопа раста бруто плаће је око 17 %, у пројекцији стопа ванредног усклађивања је 10 % . У случају примјене ванредног усклађивања пензија од нпр. 10 %, укупна стопа раста пензија у 2026. години била би око 23 %, што значи да би стопа раста пензија била значајно већа од стопе раста плата. Такав. систем би свакако био неодржив, будући висина прикупљених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање директно зависи од висине плаћа. Битно је истакнути како велика вџина упоредних пензијских система у земљама окружења али и међу ЕУ чланицама не познаје могућност ванредног усклађивања пензија, првенствено ради неспорне чињенице да редовно усклађивање пензија осигурава равнотежу између финансијске стабилности пензијског система и адекватности пензијских давања.

Чланом 6. у цијелости је измијењен члан 81. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. На писмени захтјев представника пензионера у Федерацији БиХ, тренутно важећа одредба члана 81. је значајно измијењена, гдје је задржан заштитни механизам најниже пензије уз значајне корекције у виду осигурања више нивоа најнижег износа пензије корисницима пензије. Приједлог удружења пензионера је указао на потребу да се систем пензијског осигурања у Федерацији БиХ треба заштити од малверзација и злоупотреба, које су евидентне, према којем осигураници манипулишу системом кроз постојећу одредбу гдје свјесно иду на минималан број година осигурања (15 година стажа), за који се врше минималне уплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Израчуната пензија у том случају је цца 200 до 300 КМ, али усљед постојеће одредбе става 1. члана 81. таквим осигураницима се исплаћује износ не мањи од најниже пензије односно цца 590 КМ. Разлику од стварног израчунатог износа пензије до најнижег износа пензије плаћају други осигураници који су радили пуни радни вијек, што је непоштено. У том контексту осигураници иду свјесно на минималан период (15 година стажа) и минималне уплате рачунајући да ће добити релативно висок износ најниже пензије и на тај начин конзумирати значајно више средстава у односу на свој финансијски допринос пензијском систему. Будући да на основу одлука највиших судских инстанци више нема ограничења у погледу истовремене могућности примања пензије и плаће то уплата на најнижи износ пензије постаје атрактивна и скоро па правило нарочито код млађих осигураника. Млађи осигураници у оваквом стању раде без пријаве на осигурање, узимајући бруто износ плаће без плаћања доприноса што неспорно води урушавању пензијског система. Такођер

дестимулативно дјелује на осигуранике који раде 20, 30 или до 40 година стажа осигурања и који су заштићени тзв. загарантованом пензијом у износу цца 680 КМ. Дакле, имамо ситуацију да онај ко ради 15 година има најнижу пензију од цца 590 КМ а осигураник који ради 40 година и више има загарантовани износ пензије од цца 680 КМ, а разлика је свега цца 100 КМ. Ако се у обзир узме податак да цца. 2/3 пензионера у Федерацији од укупног броја цца 470 хиљада пензионера остварује заштиту у виду најнижег износа пензије, јасно се долази до закључка да је систем дугорочно неодржив. У том смислу заштита постојећих пензионера остаје и даље (стечена права се не могу дирати), али будућим пензионерима се свакако шаље јасна порука да не могу калкулисати/манипулирати системом већ требају остваривати пуни радни вијек. Ради наведеног овим измјенама уведено је више нивоа најнижег износа пензије који сада директно овиси од дужине оствареног пензијског стажа.

Сходно наведеном ставу пензионера, било је потребно брисати и ранији став (3) члана 81. који је прописивао могућност ванредног повећања најнижих пензија, које на тај начин достижу износ загарантоване пензије остварене за пуни стаж од 40 година.

Чланом 7. извршена је техничка корекција односно усклађивање ради измјене претходног члана 81. на који се позива у члану 82, а сам члан суштински није претрпио значајне измјене у односу на тренутно важећи.

Чланом 8. на приједлог Федералног завода ПИО, прописан је изузетак од правила да се пензије исплаћују са јединственог рачуна тј. трезора Федерације БиХ, а што се у претходном периоду provedбе закона показало као нужно. У том смислу у члану 114. додаје се нови став (4) који гласи:

“(4) Изузетно од члана 125 став (1). овог Закона, Завод може искључиво за исплату пензија и других примања из пензијског осигурања корисницима у иностранству користити рачун у пословној банци у БиХ, отворен уз сагласност Федералног министарства финансија.”.

Члановима 9., 10., и 11. овог закона извршена је хармонизација са прописима из области финансија и трезорског пословања. Наиме, до доношења новог закона из 2018. године односно тачније од 2021. године Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање је пословао као ванбуџетски фонд имао свој жиро рачун те остваривао приходе и расходе. Стицањем статуса буџетског корисника односно преласком на трезорски начин пословања, а сходно одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, Закона о доприносима и др., сви приходи укључујући и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање су фактички и правно приходи Буџета Федерације БиХ, који у новом систему врши исплату пензија и који је гарант исплате пензија у Федрацији БиХ. У том смислу Законом о измјенама и допунама Закона о доприносима („Службене новине Федерације БиХ“, број 99/19 у цијелости је брисан члан 3. који је гласио: „Доприноси су приход носитеља осигурања“, а чланом 3 Закона о извршењу буџета је изричито прописано да су доприноси за пензијско и инвалидско осигурање приход Буџета Федерације БиХ. Међутим, како су у Закону о пензијском и инвалидском осигурању, постојале одредбе које

се овим чланом мијењају, то је Федерални завод ПИО у књиговодственом смислу и даље приказивао приходе које фактички није имао (постали су приход буџета), што је стварало одређене проблеме у исказивању књиговодственог стања прихода и расхода.

Ради наведеног, било је потребно извршити хармонизацију одредби овог закона са прописима који уређују област финансија, односно рад буџетских корисника, а што је овим измјенама и учињено. Убудуће, ће носилац осигурања пословати у цијелости као и сваки други буџетски корисник те ће исказивати само потребе у виду расхода, а права из пензијског и инвалидског осигурања ће се, како је и прописано, финансирати из буџета Федерације БиХ.

Чланом 12. измијењен је члан 147 став (1) Закона, који је ограничавао да право на посмртнину/дио трошкова сахране иза умрлог корисника пензије, може остварити само ужи члан породице. Такво рјешење, се у пракси показало проблематичним ради чега је уважен и једногласно прихваћен приједлог представника пензионера да се предметна одредба либерализује и свим особама које измире трошкови омогући ова накнада.

Чланом 13. прописано је да закон ступа на снагу осмог дана од дана објаве у „Службеним новинама Федерације БиХ“, а да се примјењује почев од 01.01.2026. године.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За провођење овог закона потребна су значајна додатна финансијска средства из Буџета Федерације БиХ за 2026. годину.

V УСКЛАЂЕНОСТ СА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

У овом сегменту не постоји обавеза усклађивања са законодавством Европске уније.

Финансијска процјена измјена члана 79.

У наставку је финансијска процјена измјена члана 79. Закона о ПИО и то у **средњој** варијанти процјене (урађена је процјена без поређења са садашњом формулом за усклађивање пензија):

Усклађивање	Процјене стопе редовног усклађивање пензије по формули 60 % раст плате + 40 % раст потрошачке цијене или обрнуто у зависности шта је повољније	Финансијске процјене укупних трошкова пензијског система по предложеној новој формули за редовно усклађивање пензије 60 % раст плате + 40 % раст потрошачке цијене
01.01.2026	11,9 %	2.176.000.000 КМ
01.07.2026	5,2 %	2.315.000.000 КМ
УКУПНО 2026. година		4.491.000.000 КМ
01.01.2027	3,6 %	2.426.000.000 КМ
01.07.2027	4,0 %	2.543.000.000 КМ
УКУПНО 2027. година		4.969.000.000 КМ
01.01.2028	3,2 %	2.593.000.000 КМ
01.07.2028	4,0 %	2.767.000.000 КМ
УКУПНО 2028. година		5.360.000.000 КМ

Година	Финансијске процјене укупних трошкова пензијског система по предложеној новој формули за редовно усклађивање пензије 60 % раст плате + 40 % раст потрошачке цијене уз полугодишње усклађивање	Процјене укупних прихода од доприноса (уз стопу доприноса од 19,5 % за ПИО)	Процјена дефицит без прихода за повољније пензије	Приходи за посебан стаж и повољније пензије	Процјена дефицит (са приходима за посебан стаж и повољније пензије)
2026	4.491.000.000 КМ	3.514.000.000 КМ	-977.000.000 КМ	592.000.000 КМ	-385.000.000 КМ
2027	4.969.000.000 КМ	3.721.000.000 КМ	-1.248.000.000 КМ	663.000.000 КМ	-585.000.000 КМ
2028	5.360.000.000 КМ	3.952.000.000 КМ	-1.408.000.000 КМ	744.000.000 КМ	-664.000.000 КМ

Напомена:

Поред приказане средње варијанте финансијске процјене измјене члана 79. Закона о ПИО, могућа су одступања у ако би се примјенила **оптимистичка и песимистичка** варијанта процјена.

У оптимистичкој варијанти стопе усклађивања пензија би биле нешто ниже у односу на средњу варијанту и по том основу и укупни издаци за пензије, те би и приказани дефицит био мањи.

Према оптимистичкој варијанти процјене дефицит би био мањи за око 120 милиона КМ годишње у односу на средњу варијанту (у 2026. години око 60 милиона КМ мањи дефицит, док у 2028. години дефицит био мањи за око 160 милиона КМ)

У песимистичкој варијанти стопе усклађивања би биле нешто веће у односу на средњу варијанту и по том основу и укупни издаци за пензије би били већи, те би и приказани дефицит био већи.

Према песимистичкој процјени дефицит би био већи за око 120 милиона КМ годишње у односу на средњу варијанту (у 2026. години око 80 милиона КМ већи дефицит, док у 2028. години дефицит већи за око 140 милиона КМ).

Из приказане финансијске процјене, недвосмисло је препознат значајан финансијски ризик у смислу исказаног дефицита.

Процјена дефицита, значајним дијелом је последица смањених прихода од доприноса у наредном периоду услед смањене стопе доприноса за пензијско осигурање од 01.07.2025. године са 23 % на 19,5 % или 3,5 индексна поена (или 15,2 % смањења прихода од доприноса).

Чињеница је да ће пораст бруто плаће у 2025. години бити значајан и према реалним процјенама ће бити око 16,5 %. Значајно повећање просјечне плаће у 2026. години у односу на 2025. годину је последица повећања минималне плаће са 619 КМ на 1.000 КМ.

Наведени пораст бруто плаће ће утицати и на веће стопе усклађивања пензија према предвиђеној новој формули за редовно усклађивање пензија.

Са аспекта препознавања финансијског ризика и евидентних све већих издатака за исплату пензије с једне стране и недовољно наплаћених прихода од доприноса с друге стране, веома битно је да се приходи од доприноса третирају као намјенски приход.

То би омогућило да се финансијски ризик смањи и да се активно управља приходима од доприноса, како би се разлика између намјенски наплаћених прихода од доприноса и средстава неопходних за редовну исплату пензија могла планирати и намирити из осталих прихода Буџета.

У случају да се приходи од доприноса третирају као општи приход Буџета, финансијски ризик би се додатно повећао, јер би се изгубила могућност активног управљање доприносима и њиховом стварном најмјеном за исплату пензија. То повећава ризик за све већа задужења како би се финансирала редовна исплата пензија.

1. Минималне и зајамчене пензије по новој формули за усклађивање пензија и новом члану 81.

Обзиром да измјена члана 81. Закона о ПИО/МИО подразумјевају да се за нове кориснике права одређују различити износи најниже пензије у зависности од година оствареног стажа, у средњој варијанти финансијске процјена су израчунати будући износи најнижих пензија.

Такођер, за све постојеће кориснике најниже пензије од 599 КМ, иста остаје и усклађује се у складу са одредбама члана 79.

Зајамчена пензија према измјени члана 81. тачка 3. ће бити у износу просјечне самосталне пензије, која у 2025. години износи 760,4 КМ и усклађује се у складу са одредбама члана 79.

% од просјечне пензије	Минимална за нове пензионере						Минимална за тренутне кориснике	Зајамчена нова
	60%	65%	70%	75%	85%	95%		
Године стажа	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40	40		
Периоди усклађивања								
1.1. 2026.	437,41	473,86	510,31	546,76	619,66	692,56	670,59	851,16
1.7.2026.	460,15	498,50	536,85	575,19	651,88	728,58	705,47	895,42
1.1.2027.	476,81	516,55	556,28	596,01	675,48	754,95	731,00	927,83
1.7.2027	495,88	537,21	578,53	619,85	702,50	785,15	760,24	964,94
1.1.2028	511,75	554,40	597,04	639,69	724,98	810,27	784,57	995,82
1.7.2028	532,22	576,57	620,93	665,28	753,98	842,68	815,95	1035,65

Финансијске пројекције за измјену члана 147. Закона о ПИО (погребни трошкови)

Наведеном измјеном члана 147. , финансијске процјене раста годишњег износа погребних трошкова ће бити око 10% повећање или око 1.000.000 КМ годишње.

ТЕКСТ ОДРЕДБИ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ МИЈЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ

Члан 67.

(Физичка онеспособљеност)

- (1) Физичка онеспособљеност постоји када је осигураник претрпио губитак, озбиљну повреду или значајну онеспособљеност органа или дијелова тијела што погоршава природну активност организма и захтјева већи напор за задовољавање животних потреба, без обзира да ли је на тај начин проузрокована инвалидност или не.
- (2) Право на новчану накнаду због физичке онеспособљености стиче осигураник чија је физичка онеспособљеност у износу од најмање 30% настала као резултат повреде на раду или болести узроковане радом.
- (3) Врсте физичке онеспособљености на основу којих се стиче право на новчану накнаду као и процент такве онеспособљености утврђују се законом.
- (4) Основ за новчану накнаду за физичку онеспособљеност је најнижи износ пензије утврђен у складу са овим законом.
- (5) Новчана накнада за физичку онеспособљеност се утврђује према проценту физичке онеспособљености и изражава се у одговарајућем проценту од основа те износи:

За физичку онеспособљеност од	Степен	Новчана накнада изражена као проценат од основе
100%	1	60%
90%	2	54%
80%	3	48%
70%	4	42%
60%	5	36%
50%	6	30%
40%	7	24%
30%	8	18%

- (6) Осигураник има право на новчану накнаду од момента наступања физичке онеспособљености уколико је захтјев за накнаду поднесен у року од три мјесеца од дана наступања физичке онеспособљености. Ако је захтјев поднесен након истека предвиђеног периода, осигураник има право на новчану накнаду од првог дана у мјесецу након подношења захтјева и за три мјесеца уназад.
- (7) Ако је осигураник за исти случај физичке онеспособљености стекао право на новчану накнаду и на основу овог закона и на основу других прописа, у том случају може по сопственом избору користити било који од ова два основа за накнаду.

Члан 74.

(Издржавани члан породице и породично домаћинство)

- (1) Осигураник, односно корисник пензије издржавао је члана породице ако просјечни мјесечни приход члана породичног домаћинства подносиоца захтјева за остваривање права на породичну пензију, у години у којој је наступила смрт осигураника односно корисника пензије, не прелази износ најниже пензије у Федерацији из претходне године, одређене у складу са овим законом.
- (2) Породичним домаћинством у складу са ставом (1) овог члана сматрају се супружници и њихова дјеца (рођена у браку и ван брака, усвојена, пасторци и унучад које је издржавао).

Члан 78.

(Усклађивање опћег бода)

- (1) Вриједност опћег бода из члана 47. овог закона усклађује се 15. априла сваке године, почев од 01.01.2019. године, према проценту пораста просјечне бруто плаће у Федерацији у претходној години.
- (2) У случају промјене обухвата бруто плаће у смислу Закона о порезу на доходак, вриједност опћег бода ће се ускладити према одредби члана 79. став (1) овог закона.
- (3) Усклађивање вриједности бода из става (2) може се проводити највише двије узастопне календарске године.
- (4) Вриједност опћег бода из става (1) овог члана, уз сагласност Владе Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Влада Федерације), утврђује и објављује носилац осигурања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

Члан 79.

(Усклађивање пензија)

- (1) Пензије се усклађују 15. априла сваке године на начин да се усклађивање врши у висини збира 50% процента пораста потрошачких цијена и 50% процента пораста бруто домаћег производа у Федерацији у претходној години, а према подацима Федералног завода за статистику, осим пензија остварених у години у којој се врши усклађивање, а највише до стопе раста бруто домаћег производа у претходној години.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана највише пензије се неће усклађивати/повећавати све док најнижи износ пензије не достигне 1/5 (једну петину) износа највише пензије остварене у складу са ранијим прописима у висини од 2.174,48 КМ.

Члан 80.

(Ванредно усклађивање пензија)

- (1) Влада Федерације може одлучити да изврши ванредно усклађивање пензија.

- (2) Ванредно усклађивање може се провести једном у текућој години ако је стопа раста реалног бруто домаћег производа у претходној години већа од 3 % и ако нема акумулираног дефицита буџета Федерације, а највише до стопе раста реалног бруто домаћег производа у претходној години. Ова могућност не обухвата највише пензије све док најнижи износ пензије не достигне 1/5 (једну петину) износа највише пензије остварене по закону.
- (3) Одлуку из става (1) овог члана Влада Федерације, доноси до краја мјесеца од којег се врши ванредно усклађивање.

Члан 81.
(Најнижа и зајамчена пензија)

- (1) Најнижи износ пензије припада кориснику старосне, породичне, односно инвалидске пензије, а коме је пензија одређена у мањем износу од пензије утврђене по одредбама става (2) овог члана.
- (2) Најнижи износ пензије је износ најниже пензије исплаћене за децембар 2016. године у Федерацији, усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. став (1) овог закона.
- (3) Изузетно, уколико постоје финансијске могућности, Влада Федерације може посебном одлуком утврдити повећање износа најниже пензије у проценту већем од процента из става (2) овог члана, а највише до стопе раста реалног бруто домаћег производа у претходној години.
- (4) Зајамчени износ пензије припада осигуранику који је остварио право на пензију са 40 година стажа осигурања, а коме је пензија одређена у мањем износу од пензије утврђене по одредбама става (5) овог члана.
- (5) Зајамчени износ пензије је износ зајамчене пензије исплаћене за децембар 2016. године у Федерацији, усклађене за сва припадајућа повећања на дан остваривања права, а даље се усклађује у складу са чланом 79. став (1) овог закона.

Члан 82.
(Изузеци од најниже пензије)

Одредбе члана 81. ст. (1), (2), (4) и (5) овог закона не односе се на осигуранике који су остварили право на сразмјерни дио пензије по међународним уговорима и Споразумом о међусобним правима и обавезама у спровођењу пензијског и инвалидског осигурања („Службене новине Федерације БиХ, број 24/00), закљученог између носилаца осигурања у ентитетима Босне и Херцеговине, као ни на кориснике који немају пребивалиште на територији БиХ, уколико међународним уговором није другачије уређено.

- (2) Изузетно, од става (1) овог члана, у случају да је збирни износ сразмјерних пензија остварених у складу са Споразумом из става (1) овог члана мањи од најнижег износа пензије из члана 81. овог закона, кориснику старосне, породичне, односноинвалидске пензије припада и разлика од збирног износа сразмјерних пензија до износа најниже пензије из члана 81 овог закона. Право на исплату разлике пензије до најнижег износа пензије из члана 81. овог закона, корисник сразмјерне пензије

остварује од момента подношења захтјева за остваривање овог права, а у складу са ставом (3) овог члана.

- (3) Поступак и потребну документацију за остваривање права на разлику до износа најниже пензије из става (2) овог члана уредит ће носилац осигурања својим актом.

Члан 124. (Финансирање права)

Средства за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и рад носиоца осигурања обезбјеђују се из:

- a) доприноса,
- b) буџета Федерације,
- c) буџета Босне и Херцеговине,
- d) издавања у закуп и продаје имовине носиоца осигурања,
- e) камата на новчана средства,
- f) услуга стручне службе носиоца осигурања,
- g) субвенција, донација и других извора у складу са законом,
- h) кредитних и других средстава.

Члан 125. (Кориштење средстава)

(1) Средства из члана 124. овог закона користе се за:

- a) исплату пензија,
 - b) трошкове исплате пензија,
 - c) трошкове за рад органа и стручне службе носиоца осигурања,
 - d) трошкове медицинског вјештачења,
 - e) набавку опреме за рад стручне службе носиоца осигурања,
 - f) изградњу, куповину и одржавање пословних објеката носиоца осигурања,
 - g) остале трошкове у складу са законом.
- (2) Средства из члана 124. овог закона могу се користити и за помоћ у рехабилитацији болесних и најугроженијих пензионера, што ће се уредити актом носиоца осигурања, на који сагласност даје Министарство, те у складу са финансијским могућностима и за финансирање и рад удружења пензионера на нивоу Федерације.

Члан 129. (Средства из буџета)

- (1) Федерација из буџета, у складу са финансијским могућностима, обезбјеђује носиоцу осигурања средства за покриће обавеза насталих по основу:
- a) права остварених на основу посебних прописа о повољнијем пензионисању и то у износу прописаном сваким од посебних прописа о повољнијем пензионисању,
 - b) права остварених на основу посебног стажа из члана 36. овог закона,

- с) исплате пензија војним осигураницима припадницима бивше ЈНА држављанима БиХ (у даљњем тексту: војни осигураници бивше ЈНА)–корисницима пензије који имају пребивалиште на територији Федерације, а којима се пензија исплаћује у висини 50% износа пензије одређене у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника који су се примјењивали до дана ступања на снагу Закона о пензијском и инвалидском осигурању (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 и 55/12),
- d) права остварених на основу става (9) члана 70. овог закона,
е) права остварених на основу става (8) члана 71. овог закона.
- (2) Кориснику пензије из става (1) тачка ц) овог члана пензија се исплаћује у другу државу у складу са чланом 114. овог закона.

Члан 130.

(Увођење трезорског пословања носиоца осигурања)

- (1) Финансијско пословање носиоца осигурања обавља се преко рачуна буџета Федерације.
- (2) Средства за обављање дјелатности носиоца осигурања осигуравају се према одредбама овога закона и других закона.
- (3) Приходи и средства за финансирање расхода из члана 125. овога закона и њихов распоред утврђују се финансијским планом носиоца осигурања који је саставни дио буџета Федерације.
- (4) Уколико приходи носиоца осигурања не покривају расходе за исплату пензија, у текућем мјесецу, потребна разлика средстава намирит ће се из буџета Федерације, односно других извора које обезбиједи Федерација.
- (5) Вишак средстава од доприноса и других извора је приход буџета Федерације.

Члан 147.

(Посмртнина)

- (1) У случају смрти корисника пензије, насљеднику-члану уже породице, које измири трошкове сахране припада накнада погребних трошкова у висини просјечне пензије исплаћене у мјесецу прије смрти корисника пензије.
- (2) Захтјев за накнаду трошкова сахране подноси се у року од три мјесеца од дана смрти корисника пензије.
- (3) Поступак и потребну документацију за остваривање накнада из става (1) овог члана, уредиће носилац осигурања својим актом, на који сагласност даје Влада Федерације.